

# JENKINS, DANIEL (1856 - 1946), Llan-y-crwys, ysgolfeistr a charwr llên a cherddoriaeth Cymru

**Enw:** Daniel Jenkins  
**Dyddiad geni:** 1856  
**Dyddiad marw:** 1946  
**Priod:** Elizabeth Jenkins (née Williams)  
**Rhiant:** Catherine Jenkins  
**Rhiant:** Griffith Jenkins  
**Rhyw:** Gwryw  
**Galwedigaeth:** ysgolfeistr a charwr llên a cherddoriaeth Cymru  
**Maes gweithgaredd:** Addysg; Llenyddiaeth ac Ysgrifennu; Cerddoriaeth  
**Awdur:** Ivor Gwynfil Rees

Ganwyd 7 Tachwedd 1856 yn fab i Griffith a Catherine Jenkins, Pentrefelin, Nantcwnlle, Sir Aberteifi. Addysgwyd ef yn ysgol Bwlch-y-lan, Academi Holt a Choleg Normal Bangor. Dewiswyd ef yn brifathro ysgol Cilcennin yn 1877, ysgol Llanfair Clydogau yn 1878, ac ysgol Llan-y-crwys, Sir Gaerfyrddin, yn 1897, a bu yno nes ymddeol o'r swydd yn 1920. Yn 1898 etholwyd ef ar gyngor sir Aberteifi, a bu'n cynrychioli Nantcwnlle am chwe blynedd. Efe oedd ysgrifennydd cyntaf Clwb Teirw Dyffryn Aeron, 1898, bu'n gadeirydd Cymdeithas Gwenynwyr sir Aberteifi, ac yr oedd yn aelod o Gymdeithas y Cob Cymreig o 1903, Cymdeithas Alawon Gwerin Cymru, Gorsedd Beirdd Ynys Prydain, etc. Adnabyddid ef trwy Gymru gyfan fel 'Archdderwydd y Maes.'

Hannai o deulu enwog o feirdd gwlad. Gyda [David Lewis](#) golygodd lyfr o gerddi un ohonynt, *Cerddi Cerngoch*, 1904. Cyhoeddodd hefyd *Cerddi Llanycrwys*, 1934 - casgliad o gerddi a ysgrifennwyd o flwyddyn i flwyddyn gan feirdd enwog, gogyfer â dathlu Dydd Gwyl Dewi yn ysgol Llan-y-crwys yn arbennig. Priododd, 1886, Elizabeth, merch William ac Ann Williams, Llanfair Clydogau. Bu farw ym Mhentrefelin, y ffermdy lle y ganwyd ef, 18 Tachwedd 1946.

## Awdur

Ivor Gwynfil Rees, (1909 - 1989)

## Ffynonellau

Gwybodaeth gan ei fab, Mr. Ivor Jenkins

## Dolenni Ychwanegol

VIAF: [143486823](#)

Wikidata: [Q20746764](#)

Dyddiad cyhoeddi: 1970

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/> 

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n [tudalen codi arian](#) am ragor o wybodaeth.

